

Dünya'nın İklim Zenginliği

Yeryüzünde farklı iklim tiplerinin görülmesinde;

Sıcaklık, basınç ve nemin dağılışı,

Atmosferdeki genel hava dolaşımı,

Hava kütleleri

Kara ve deniz dağılışı,

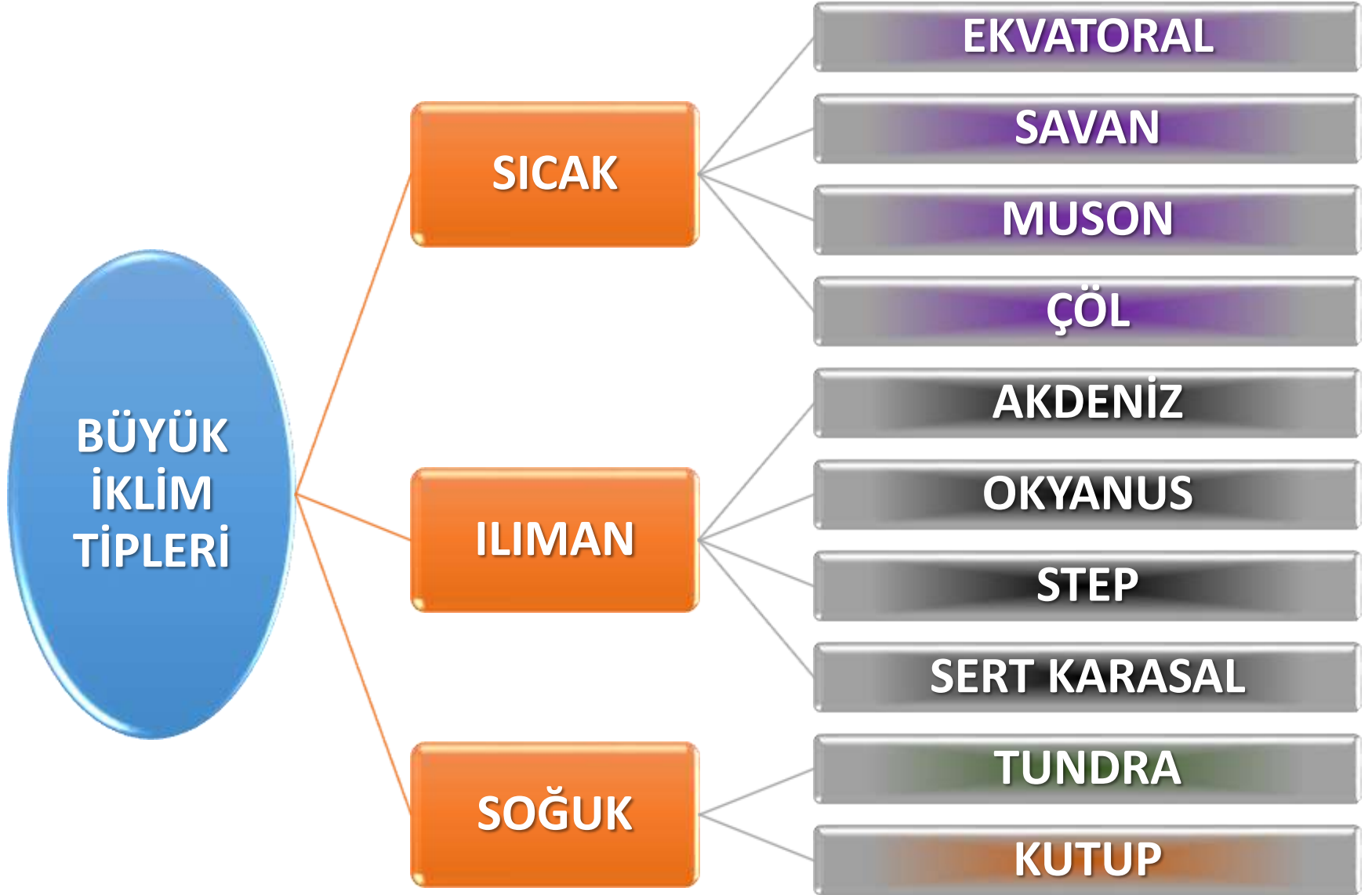
Okyanus akıntıları,

Yer şekilleri

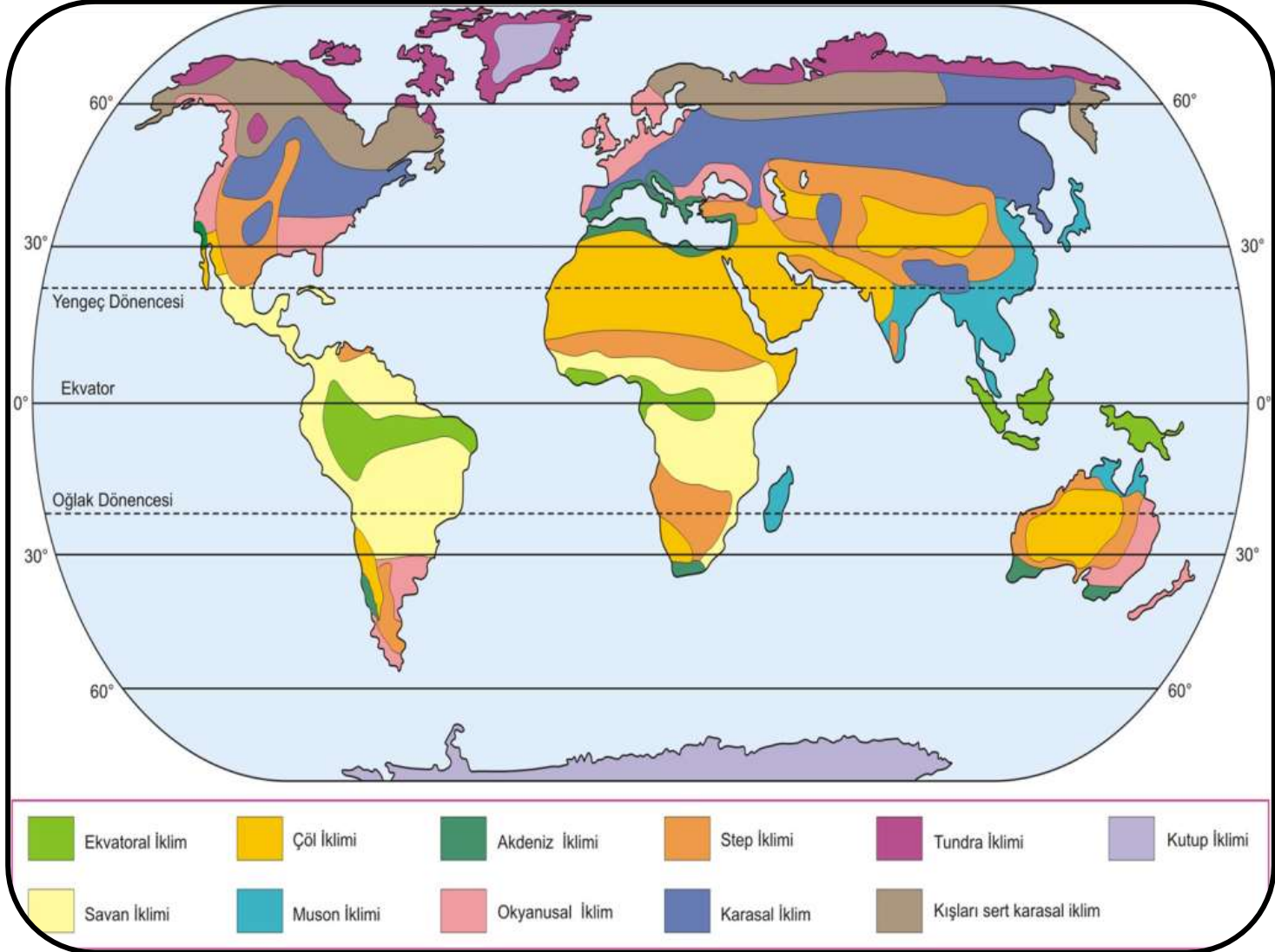
etkili olmuştur

Makroklima: Dünya'da geniş alanlar kaplayan büyük iklim tipleridir. Bu iklim grupları yöresel değil evrenseldir. Mesela, Akdeniz iklimi bir makroklimadır.

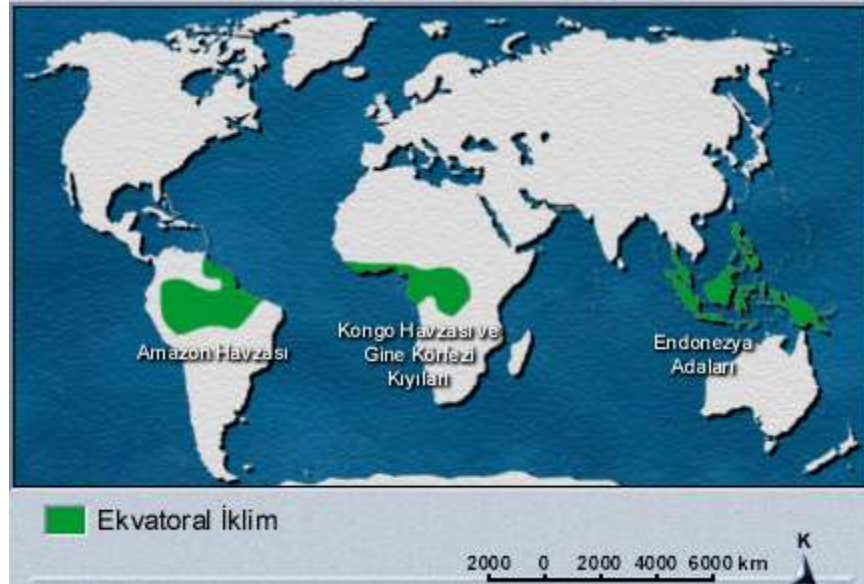
Mikroklima: Özel şartlardan kaynaklanan ve küçük alanlarda hüküm süren iklim gruplarıdır. Mesela, çevreden büyük iklim farklılığı gösteren lğdır bir mikroklima alanıdır.

Büyük İklim Bölgeleri

Ekvatorial iklim

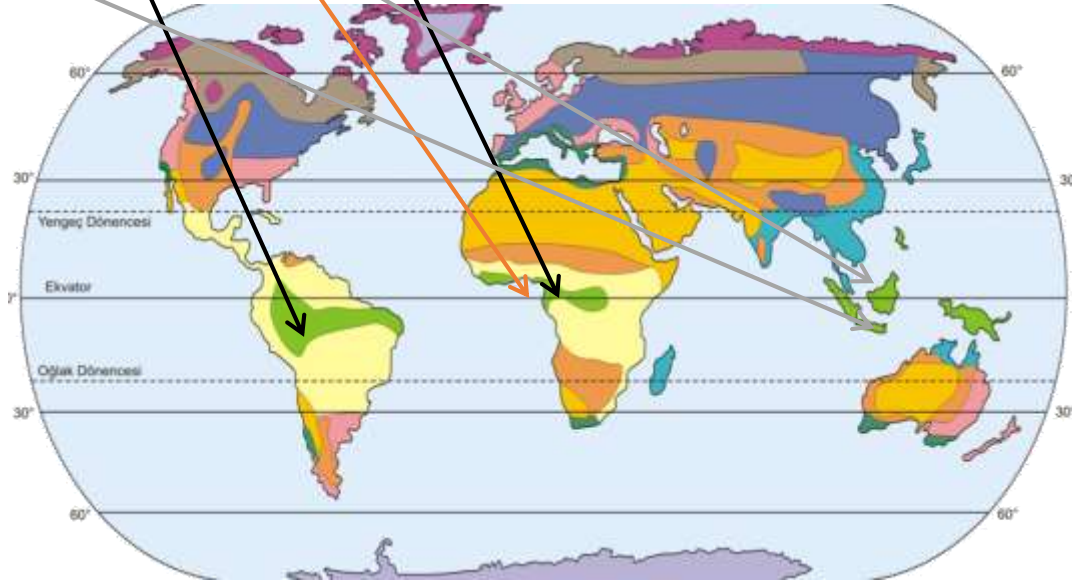

Ekvator çevresinde 0-10 derece enlemleri arasında görülür.

Amazon ve Kongo Havzalarının büyük bir kesiminde,

Gine Körfezi kıyılarına yakın bölgelerde,

Endonezya ve Malezya'nın büyük bir bölümünde etkilidir.

Yıllık sıcaklık ortalaması 25 °C'nin üstündedir.

Yıllık sıcaklık farkı 2 - 3°C' yi geçmez.

Yıllık ve günlük sıcaklık farkı en az olan iklimdir.

Yıllık yağış miktarı 2000 mm den fazladır.

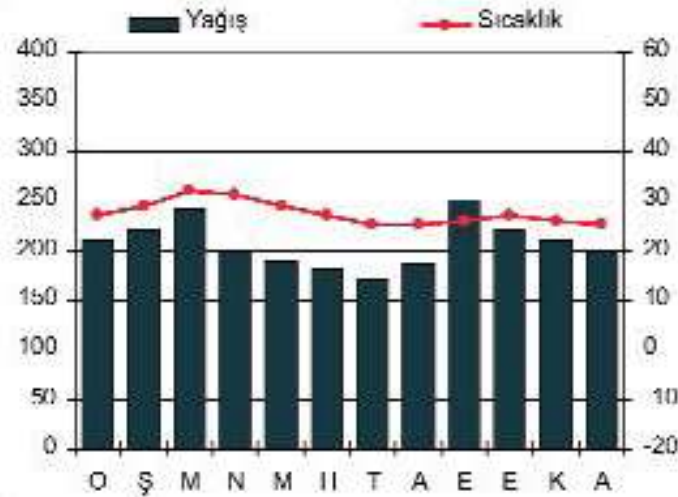

Yağış rejimi düzenlidir.

Yağışlar konveksiyonel kökenlidir.

Her mevsim yağışlı olup, ekinoks tarihlerinde yağış maksimum düzeye erişir.

Bitki örtüsü bütün yıl yeşil kalan sık ve uzun boylu yağmur ağaçlarıdır.

Subtropikal(Savan) iklim

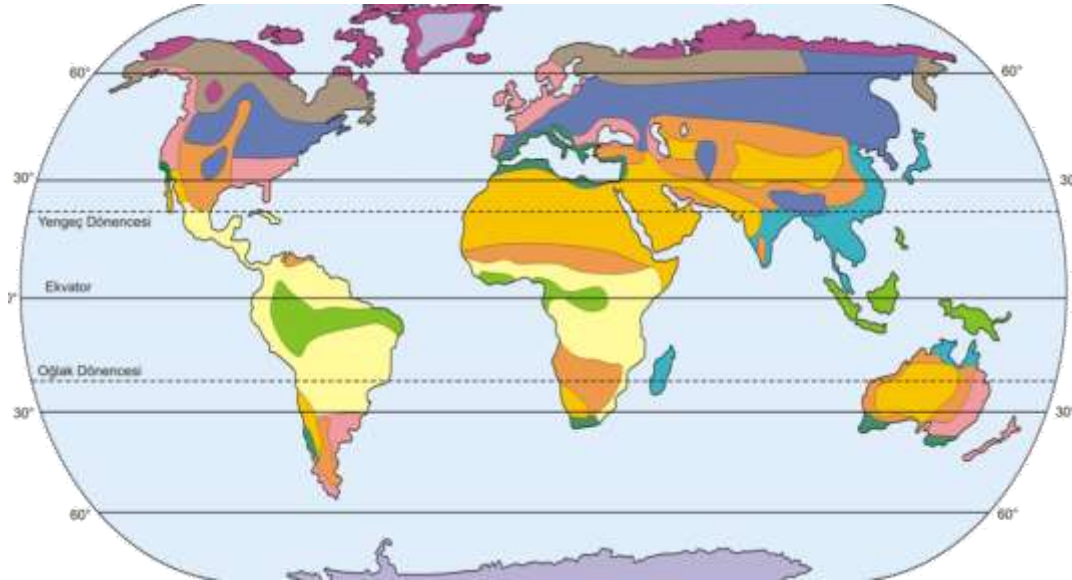

Subtropikal(Savan) İklim

10-30 derece kuzey ve güney enlemlerinde görülür.

Tropikal iklim Sudan, Çad, Nijerya, Mali, Moritanya, Brezilya,

Venezuela, Kolombiya, Peru ve Bolivya gibi ülkelerde etkilidir.

Subtropikal(Savan) İklim

Sıcaklık ortalaması 20 °C'nin üzerindedir.

Güneş ışınlarının daha dik geldiği sıcak dönemi yağışlı,

yılın geri kalanı kuraktır.

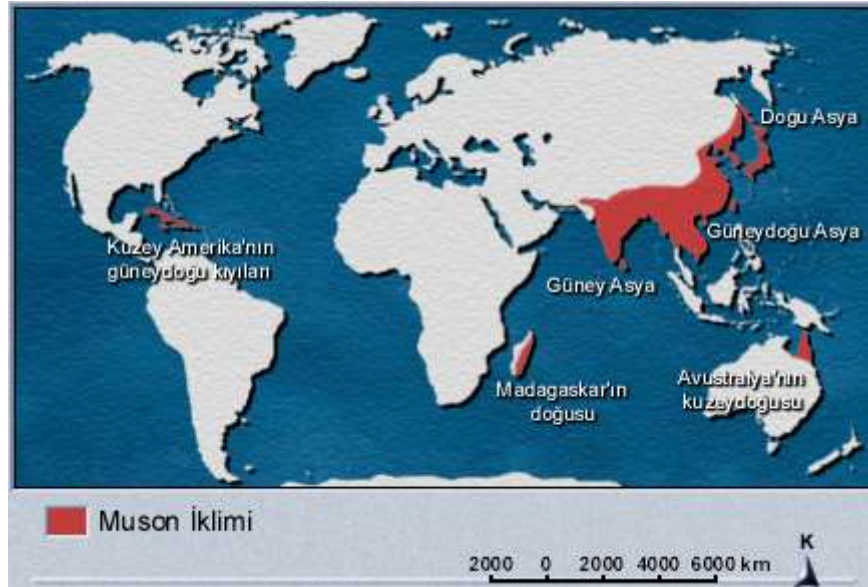
Yıllık yağış miktarı 1000-1200 mm arasındadır.

Muson İklimi

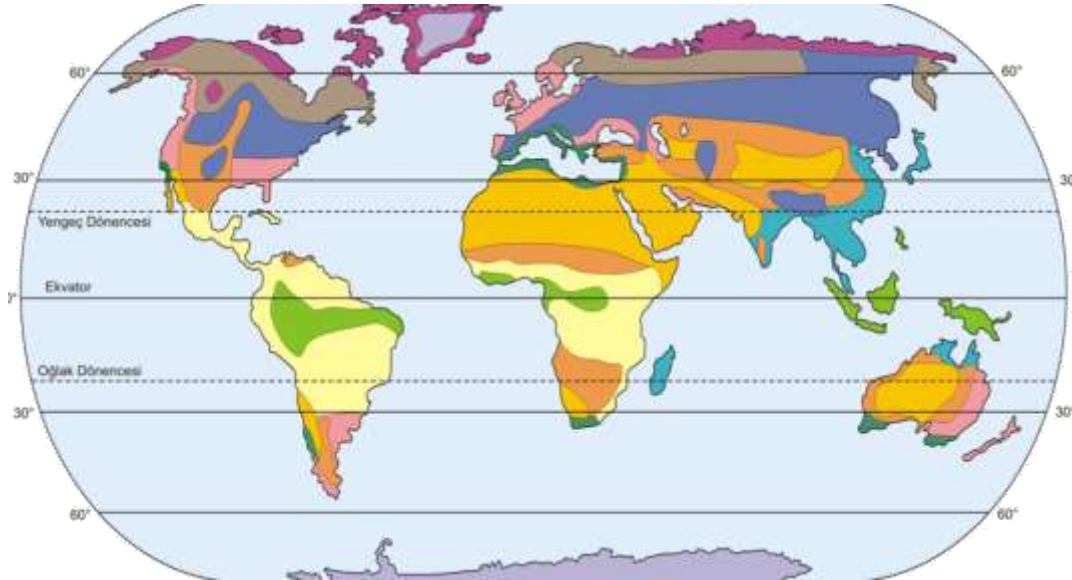

Muson İklimi

Güney Hindistan, Güney Çin, Güneydoğu Asya, Japonya ve Mançurya'da görülür.

Bu bölgeler, muson rüzgârlarının etkisi altındadır.

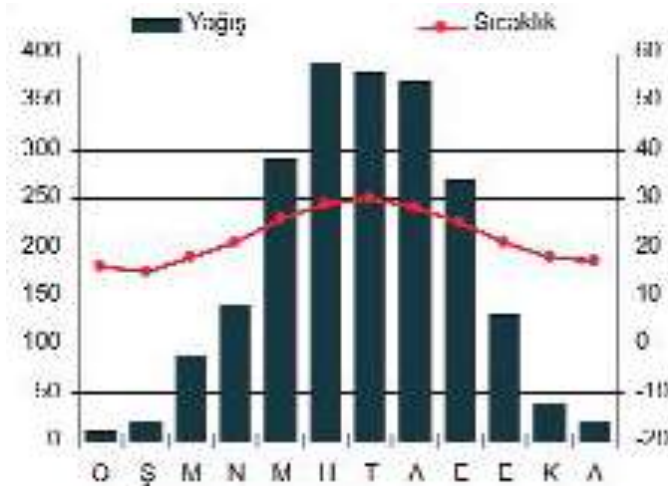
Muson İklimi

Yıllık ortalama sıcaklık 15-20°C'tur.

Alçak enlemlerde sıcaklık yüksektir.

Kuzeye doğru kışlar daha sert geçer.

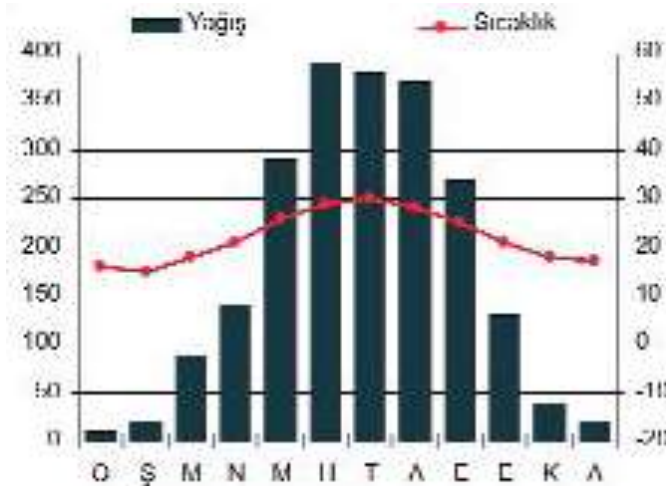
Muson rüzgârlarının esme yönüne paralel olarak yazlar yağışlı, kışlar kuraktır.

Muson İklimi

Kıyı bölgeleri ile dağların denize bakan yamaçlarında yağış miktarı artar.

Örneğin Hindistan'ın kuzeydoğusunda yer alan Çerapunçi 12.000 mm yağış ile Dünya'nın en fazla yağış alan yeridir.

Çerapunçi'den bir görünüm

Kıyı kesimlerinde kışın yaprağını döken ormanlar, kuzeye doğru ise savanlar görülür.

Çöl iklimi

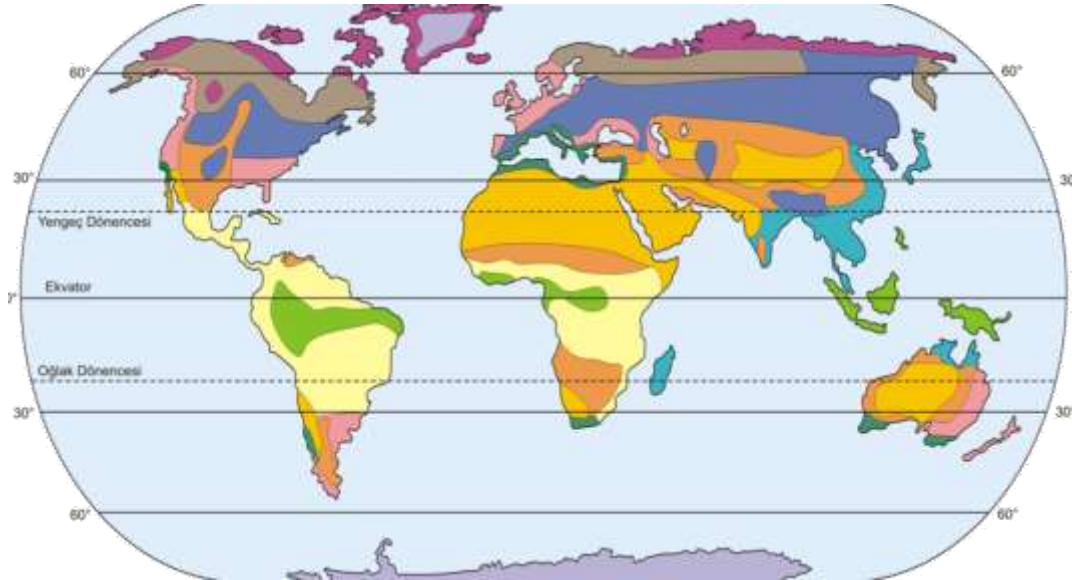
Çöl İklimi

Dönenceler civarında, kıta içlerinde etrafı dağlarla çevrili alanlarda görülür.

Afrika'da Büyük Sahra,

Orta Doğu'da Necef,

Asya'da Gobi, Taklamakan,

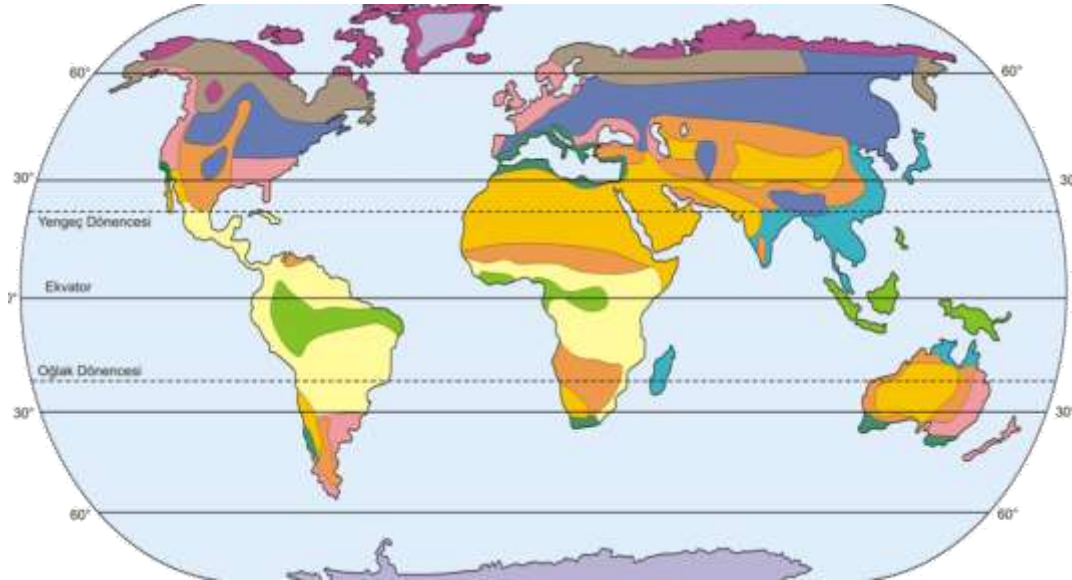

Çöl İklimi

Avustralya'da Gobon ve Gibson,

Güney Afrika'da Kalahari ve Namib,

Güney Amerika'da Patagonya, Atacama ve Peru başlıca çöl alanlarıdır.

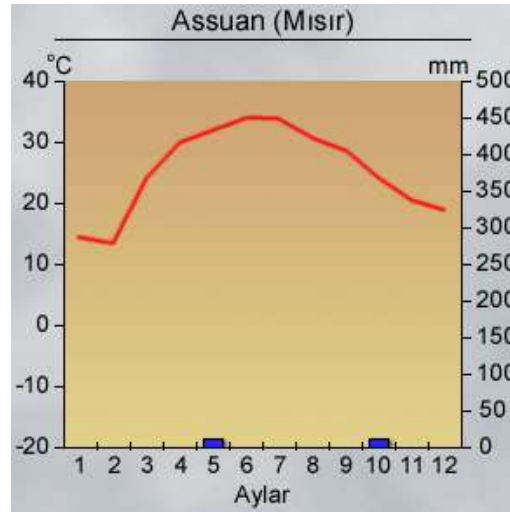
Çöl İklimi

Yıllık ortalama sıcaklık 40°C civarındadır.

Yıllık ve günlük sıcaklık farkları fazladır.

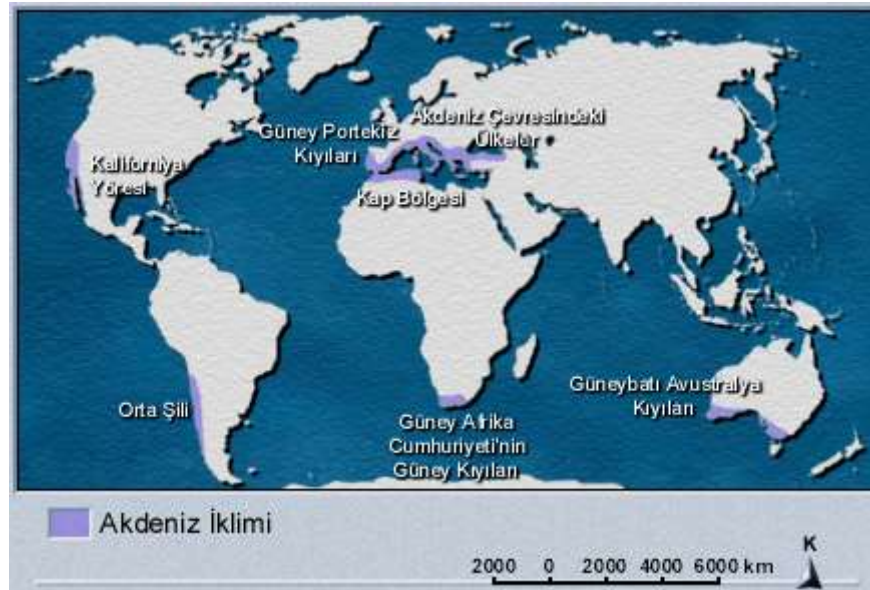
Konveksiyonel kökenli sağanak yağışlar görülür.

Yıllık yağış miktarı genellikle 100 mm'den azdır.

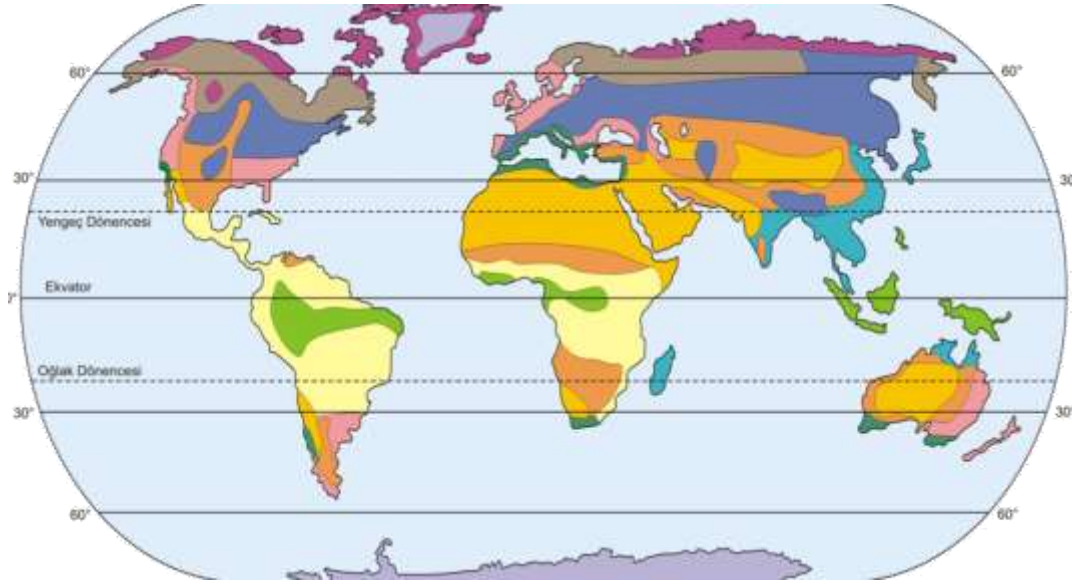
Bitki örtüsü cılızdır. Bazı kurakçıl otlar ve kaktüslerden oluşur

Akdeniz İklimi

Akdeniz İklimi

Akdeniz'e kıyısı olan ülkeler, Avustralya'nın güneybatısı, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde Kap Bölgesi, Şili'nin orta kesimleri ve Kuzey Amerika'da Kaliforniya çevresinde etkilidir.

Yıllık sıcaklık ortalaması 18°C'tur.

Yıllık yağış miktarı yükseltiye göre değişir.

Ortalama 600- 1000 mm arasındadır.

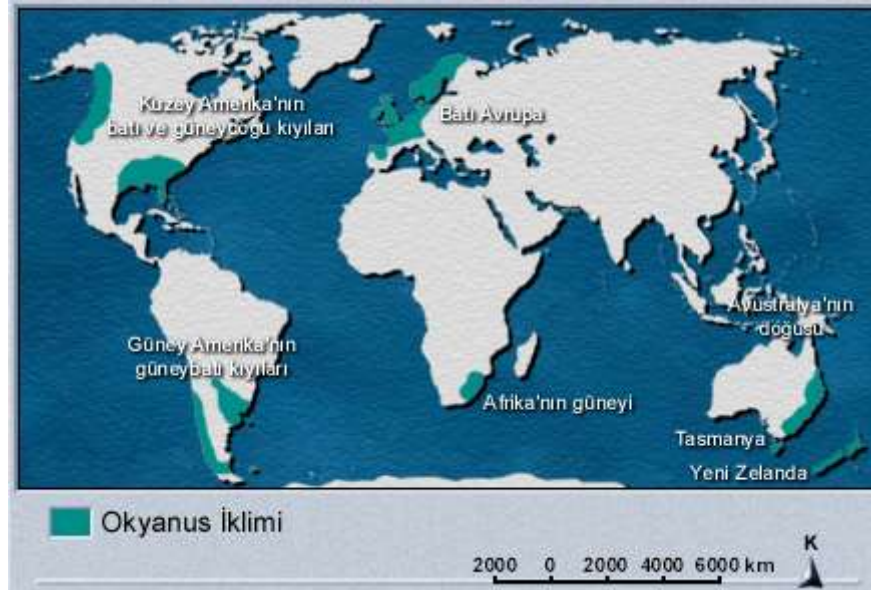
Yaz ayları kurak, kış ayları yağışlıdır.

**Karakteristik bitki
örtüsü kızılçamlar
ve bunların tahrip
edilmesiyle
ortaya çıkan
makilerdir.**

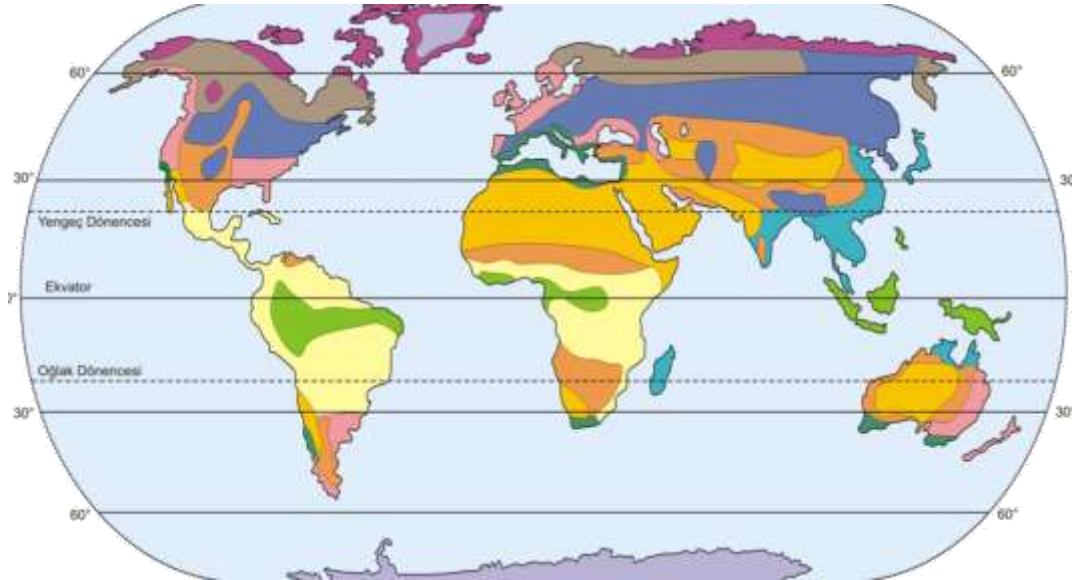
Okyanusal iklim

Okyanusal İklım

Genellikle 30°- 60° enlemleri arasında kıtaların batı kıyılarında görülür.

Batı Avrupa, Batı Kanada ve Güney Alaska kıyılarında, Güney Şili, Avustralya'nın kuzeydoğusu ve Yeni Zelanda'da etkili olmaktadır.

Okyanusal İklim

Ortalama sıcaklık, 13-15°C'dir.

Yıllık sıcaklık farkı 15°C'yi geçmez.

Her mevsim yağışlıdır.

Yıllık yağış miktarı 1500 mm civarındadır.

Bitki örtüsü kışın yaprağını döken, yayvan yapraklı ormanlardır.

Step İklimi

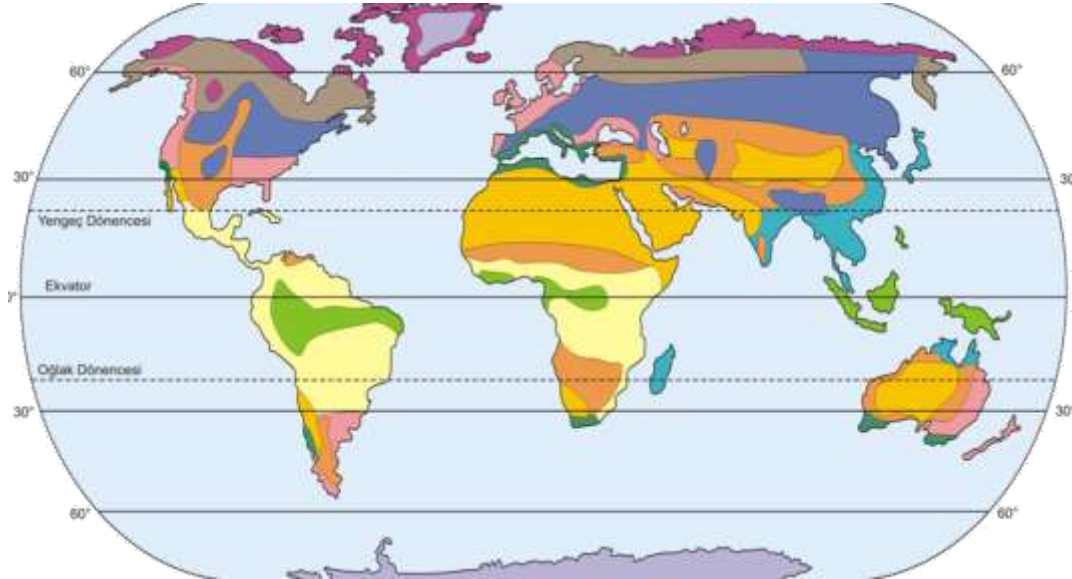
(Ilıman Kuşak karasal)

Step İklimi (Ilıman Kuşak karasal)

Ilıman ve sıcak kuşaklarda karaların iç kısımlarında görülür.

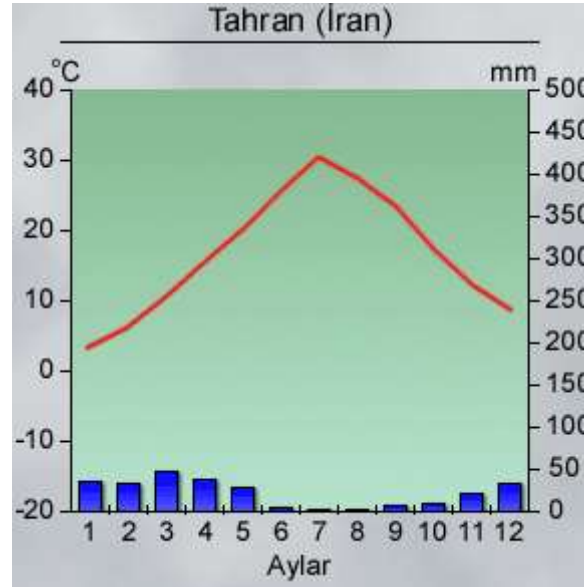
Orta Avrupa'da, Asya'nın iç kısımları ve Kuzey Amerika'nın orta kısımlarında Etkilidir.

Step İklimi (Ilıman Kuşak karasal)

Yağışların büyük bölümü ilbaharda düşer, yazlar kurak geçer.

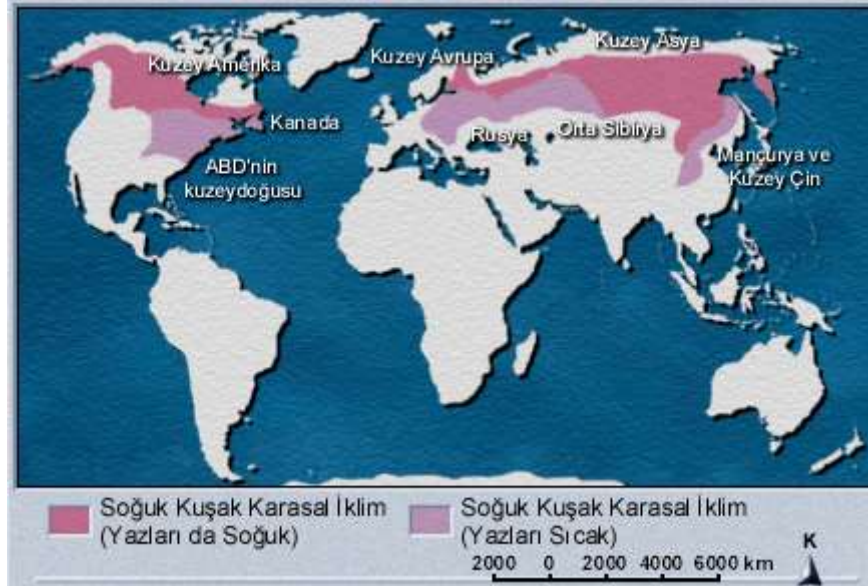
Kışın kar yağışları görülür.

Step İklimi (İlman Kuşak karasal)

Doğal bitki örtüsü bozkırdır.

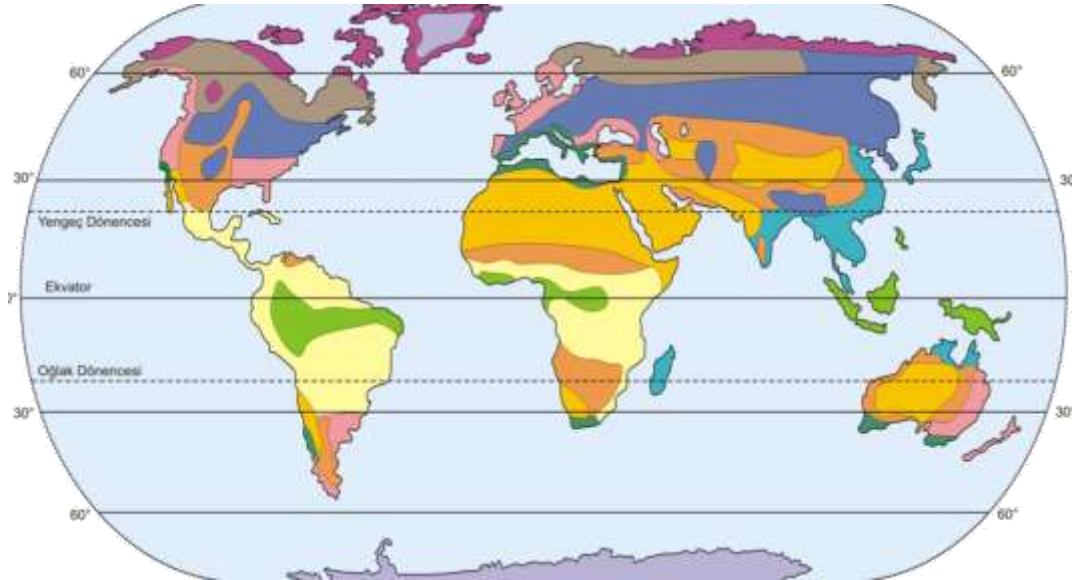
Sert Karasal İklim (Ilıman Kuşak)

Sert Karasal İklim (Ilıman Kuşak)

Genel olarak 30°-65° enlemleri arasında, karaların deniz etkisinden uzak iç kısımlarında görülmektedir.

Karasal iklim; Sibiryaya, Kanada ve Doğu Avrupa'da geniş bir yayılış alanına sahiptir.

Sert Karasal İklim (Ilıman Kuşak)

En belirgin özelliği yıllık ve günlük sıcaklık farkının fazla olmasıdır.

Yıllık sıcaklık ortalaması 0°C - 10°C 'tur.

Kışlar çok soğuk geçer ve uzun sürer.

Sert Karasal İklim (Ilıman Kuşak)

Yazlar ise kısa ve sıcaktır.

Yıllık yağış miktarı 500-600 mm civarındadır.

Kış yağışları daha çok kar şeklindedir.

Sert Karasal İklim (İlman Kuşak)

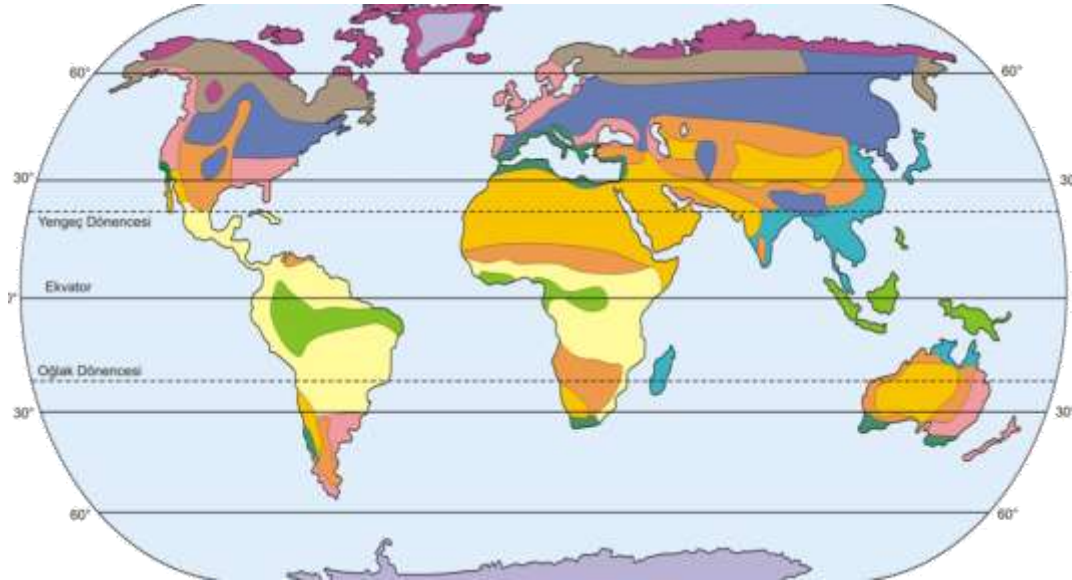
Doğal bitki örtüsü iğne yapraklı ormanlardır.

Yağışın azaldığı yerlerde bozkırlar görülür.

Kutup iklimi

Kutup İklimi

Kuzey Kutbu çevresinde Grönland Adası'nın iç kısımlarında ve Antarktika'da etkilidir.

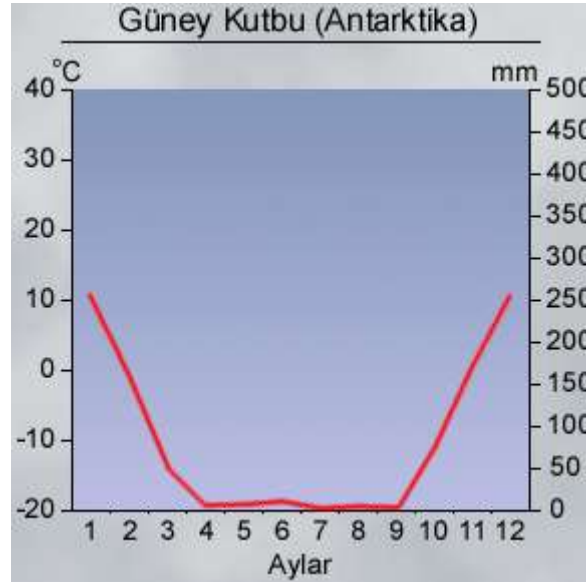

Kutup İklimi

Sıcaklık ortalaması bütün yıl boyunca 0°C'un altındadır.

Yağışlar son derece az ve her zaman kar şeklindedir.

Ortalama yıllık yağış 200 mm civarındadır.

Kutup İklimi

Toprak buzlarla kaplı olduđu için bitki örtüsü yoktur.

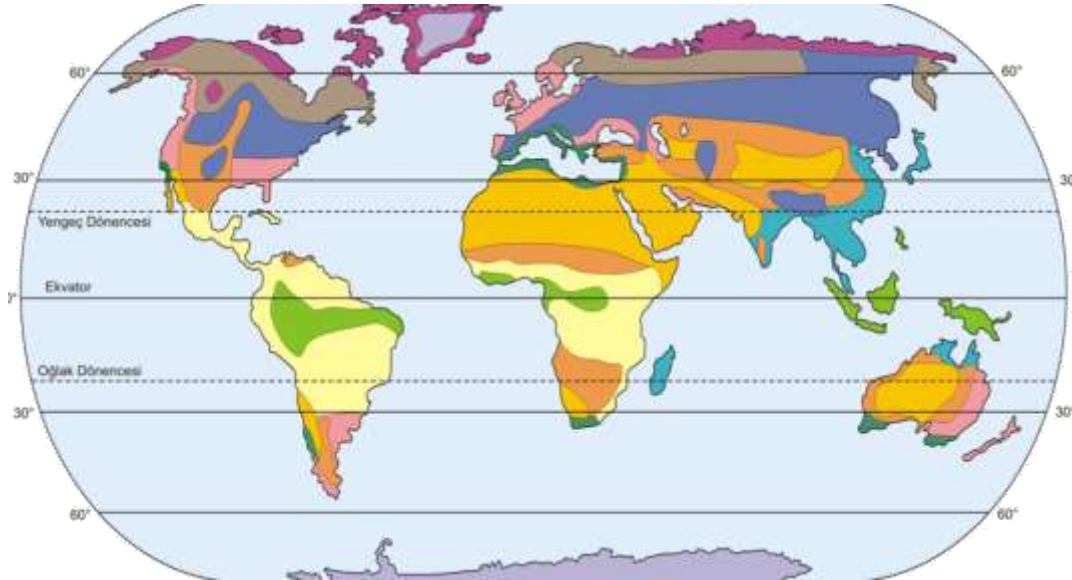
Tundra iklimi

Tundra İklimi

Kutup daireleri çevresindeki kara içlerinde tundra iklimi etkilidir.

İskandinavya Yarımadası'yla Kanada'nın kuzeyinde, Sibirya'da ve Grönland Adası'nın kıyı kesimlerinde de görülür.

Tundra İklimi

En sıcak ay ortalaması 10 °C'yi geçmez.

Kışın sıcaklık -30, -40 °C'a kadar iner.

Yıllık yağış miktarı 200 -250 mm civarındadır.

Toprakları kışın donmuş haldedir.

Yazın buzların çözünmesi ile toprak bataklık hale gelir

Bitki örtüsü, yosun, ot ve cılız çalılıklardır.

Kaynaklar

Komisyon, Coğrafya 9 MEB Ders Kitabı, İstanbul 2007

M. Körođlu- S. Körođlu, 9. Sınıf Coğrafya, Esen Yayınları, Ankara, 2007

Komisyon, ÖSS Coğrafya, Güvender Yayınları, Ankara, 2008

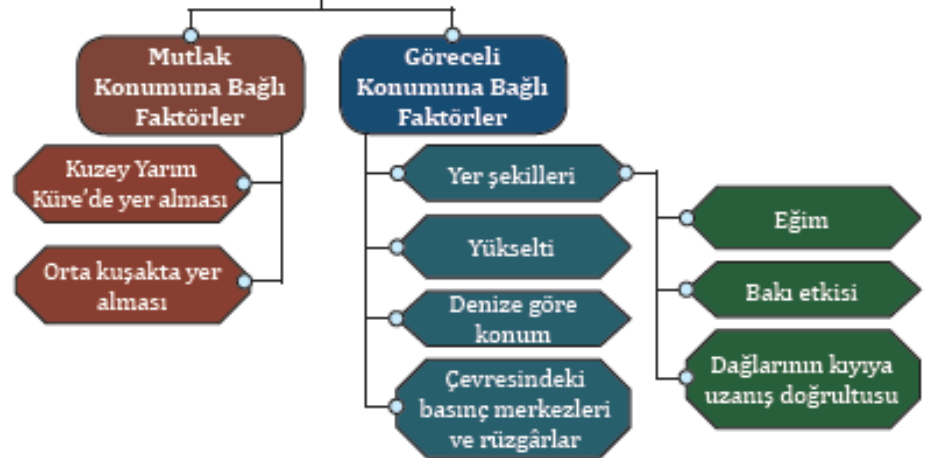
Doğu Ateş, 9. Sınıf Coğrafya, Ekip Yayınları, Ankara, 2008

Cumhur ABAY, ÖSS Coğrafya, Esen yayınları, Ankara 2006

Akademia 99 Bilgisayar Destekli Eğitim Paketi, Sebit, 1998

Muhtelif İnternet Kaynakları

TÜRKİYE'DE İKLİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Bir bölgede uzun yıllar boyunca ölçülen ve gözlenen hava olaylarının ve özelliklerinin ortalamasına iklim denir.

A) Türkiye'nin iklimini etkileyen faktörler

1-Küresel Faktörler;

Enlem: Güneş ışınlarının yere geliş açısıyla ilgili olarak sıcak,ılıman ve soğuk kuşakların ortaya çıkmasında etkilidir. Türkiye ekvatorla kuzey kutbu arasında ancak ekvatora daha yakın bir bölgedir.

Basınç ve rüzgar kuşakları ve bunlarla ilişkili olan hava kütlesi doğuş bölgeleri ve basınç merkezleri, iklimi etkileyen önemli küresel faktörlerdir.

Basınç Merkezleri

- Azor Yüksek basınç
- Sibiryaya yüksek basınç
- Akdeniz alçak basınç
- Basra alçak basınç

Yaz durumu

Kış durumu

Dünyadaki basınç merkezleri.

2-Bölgesel ve yerel faktörler

Çevredeki denizlerin etkisi

Çevredeki karaların etkisi

Yer şekilleri: Yükselti, dağların uzanış biçimi, bakı.

B)Türkiye’de iklim elemanları

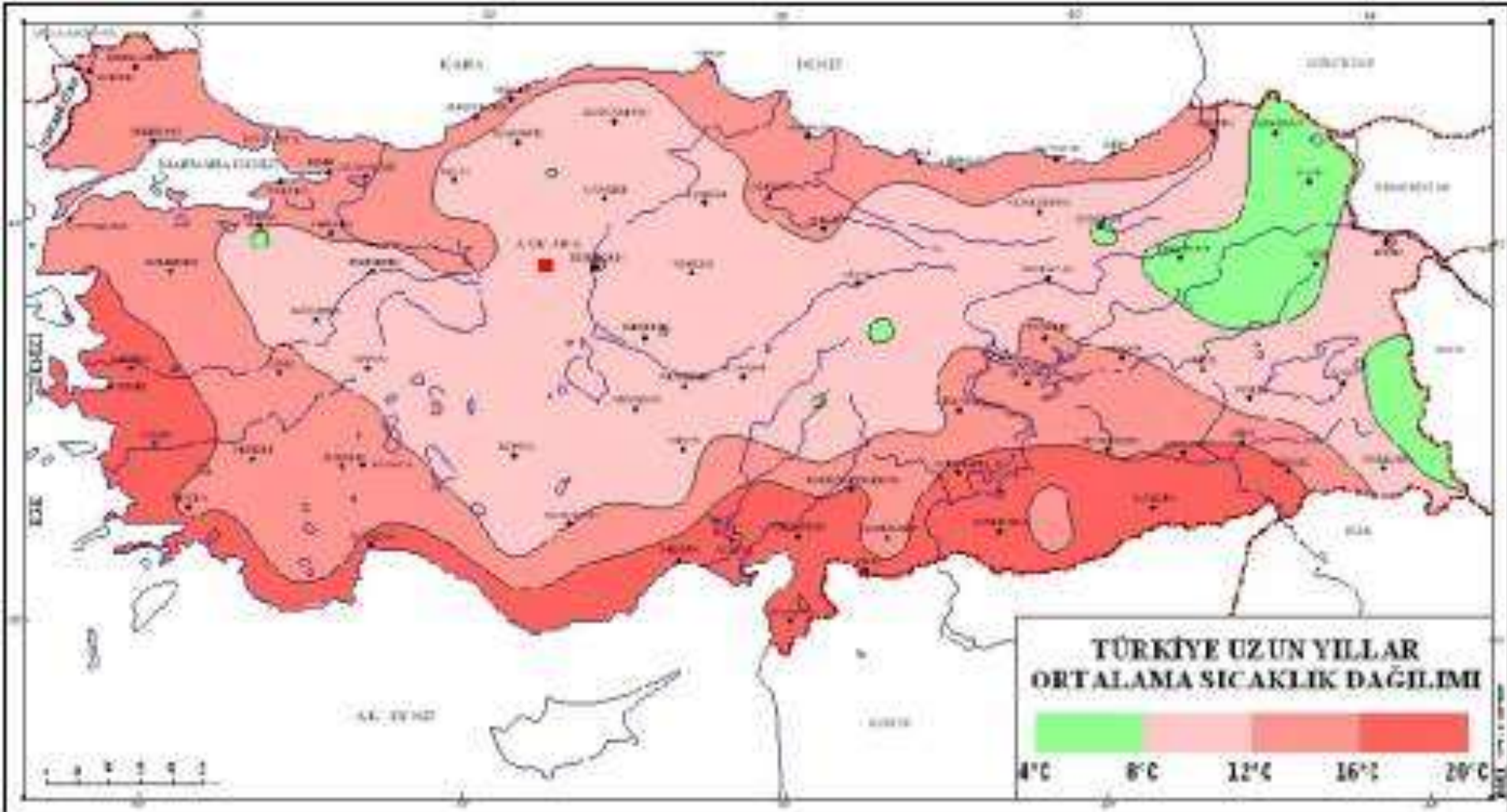
1-Sıcaklık

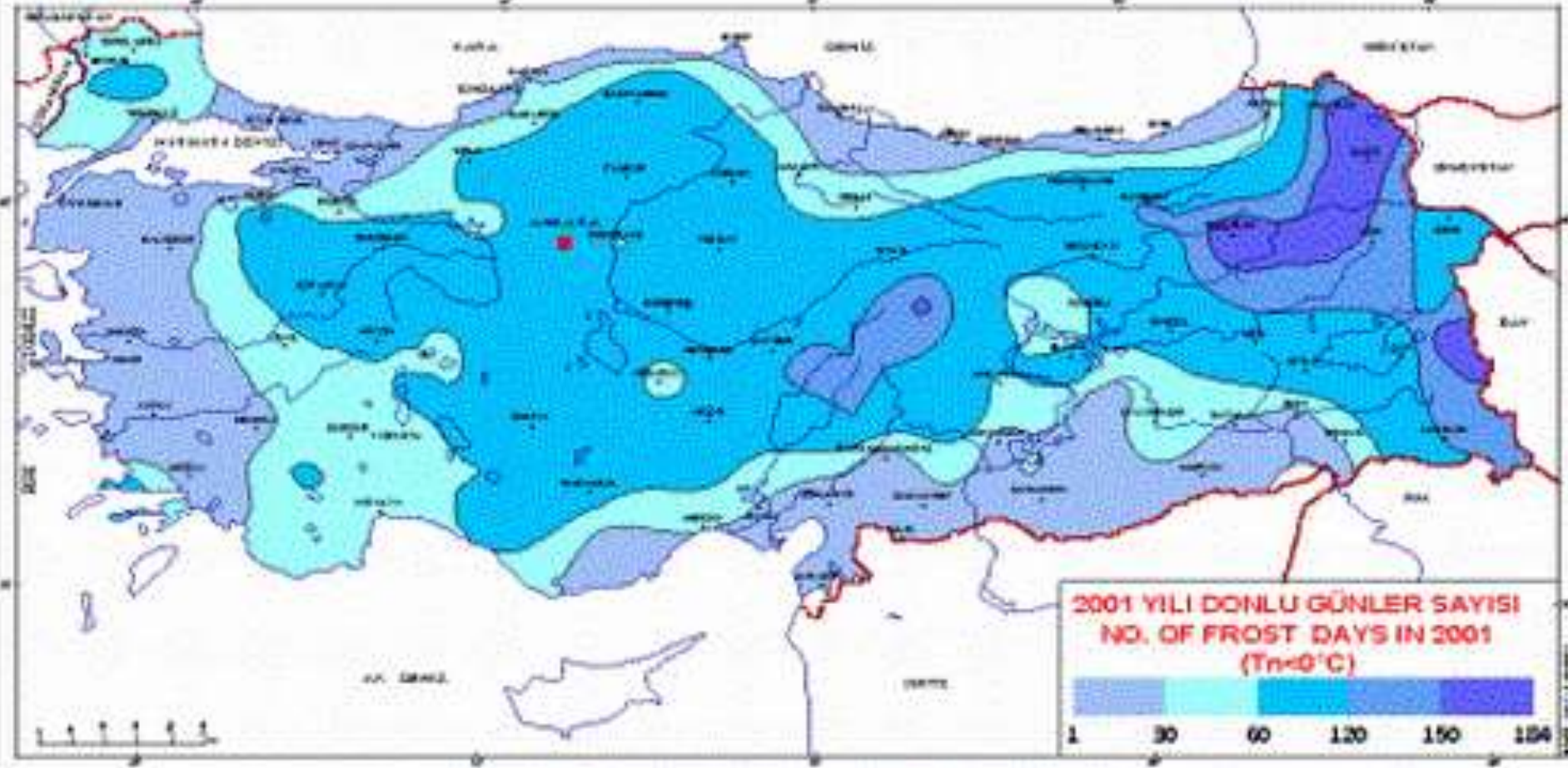
Yıllık ortalama sıcaklık dağılışı

Temmuz ayı ortalama sıcaklık dağılışı

Ocak ayı ortalama sıcaklık dağılışı

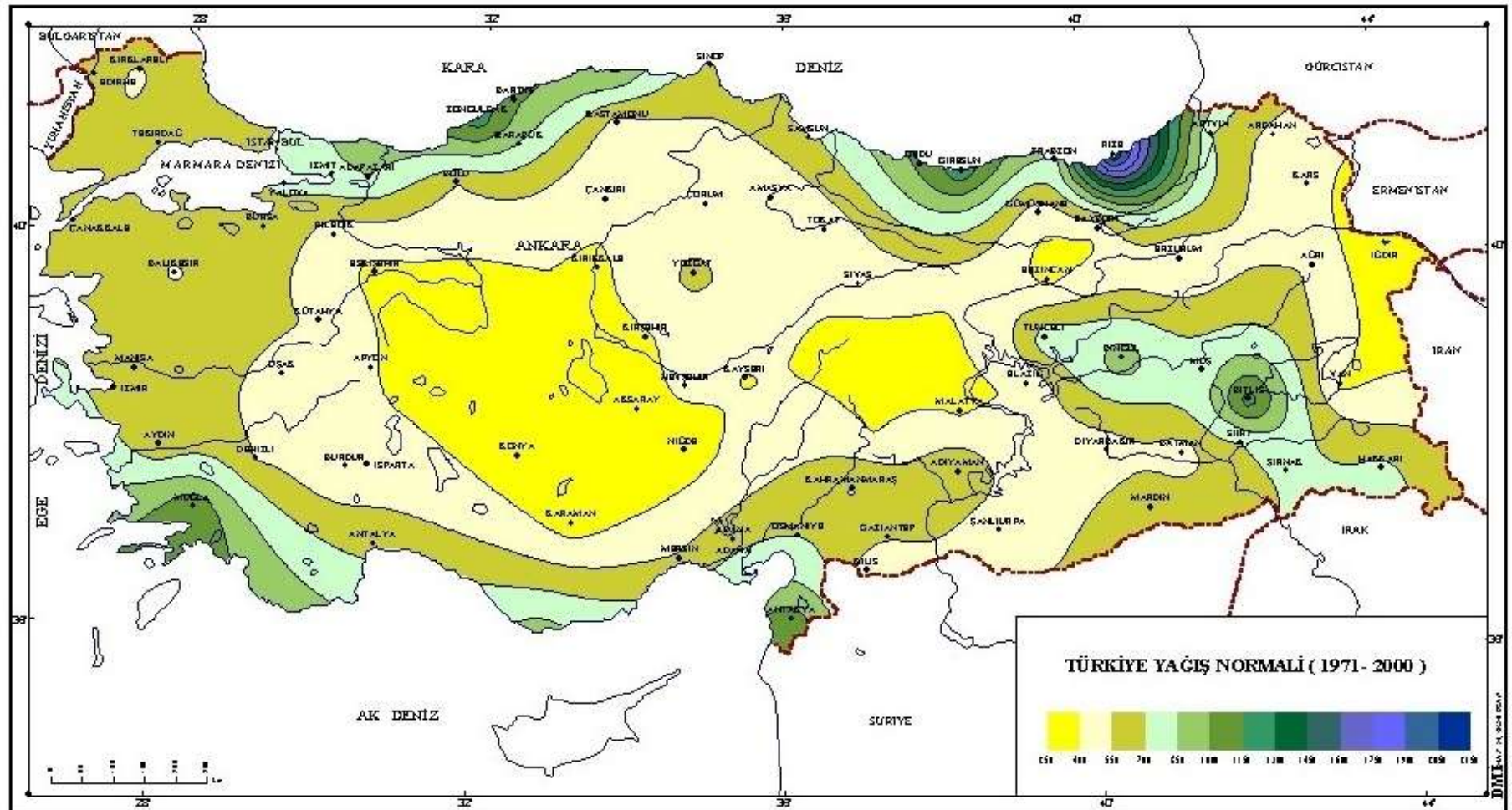

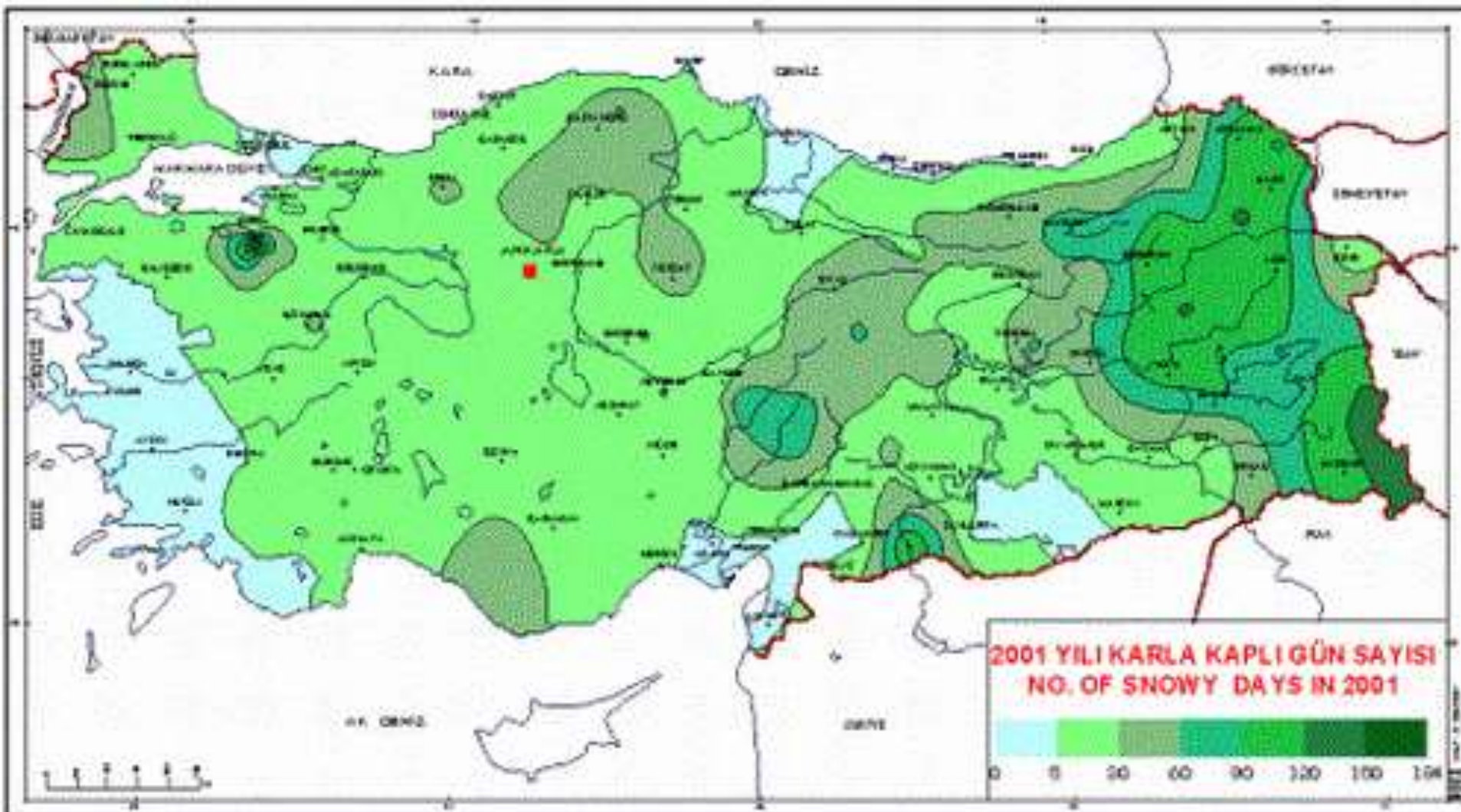

2-Nem ve yağış: Havadaki su buharının yoğunlaşarak yere düşmesine yağış denir. Hava sıcaklığı 0 derecenin üzerinde ise yağış genellikle sıvı halde meydana gelir buna yağmur denir. Hava sıcaklığı 0 derecenin altında olduğunda yağış kar şeklinde oluşur. Dolu ise sıcaklığı sıfır derecenin altındaki bulutlar içinde şiddetli dikey hareketler sonucu oluşur.

Türkiye’de yağışın dağılışı

Türkiye'nin yağış koşulları

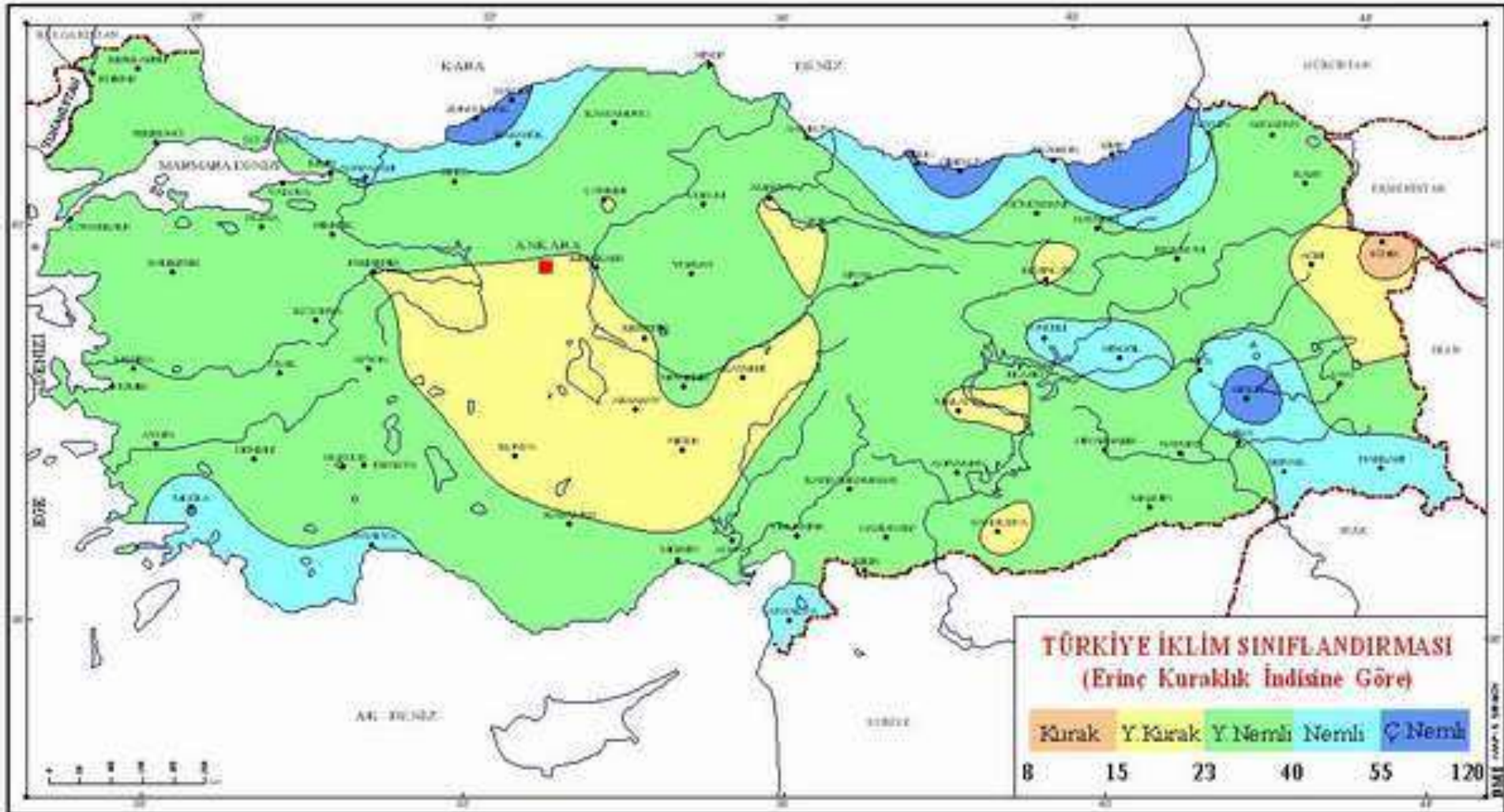
*Türkiye genel olarak Akdeniz İklim Bölgesinde yer aldığından, yazları kurak, kışları yağışlı bir iklime sahiptir.

*Ancak Türkiye'nin yer şekilleri nedeniyle bahar ve yaz aylarında da büyük miktarlarda yağış alan yerler bulunmaktadır.

*Kış yağışları İzlanda ve Akdeniz alçak basınçları ve bunlara bağlı cephe sistemleriyle ilişkilidir.

*cP (Sibirya) ve mT (Akdeniz) hava kütleleri karşılaşması sonucunda da yağışlar oluşmaktadır.

Türkiye’de kuraklık

Sis

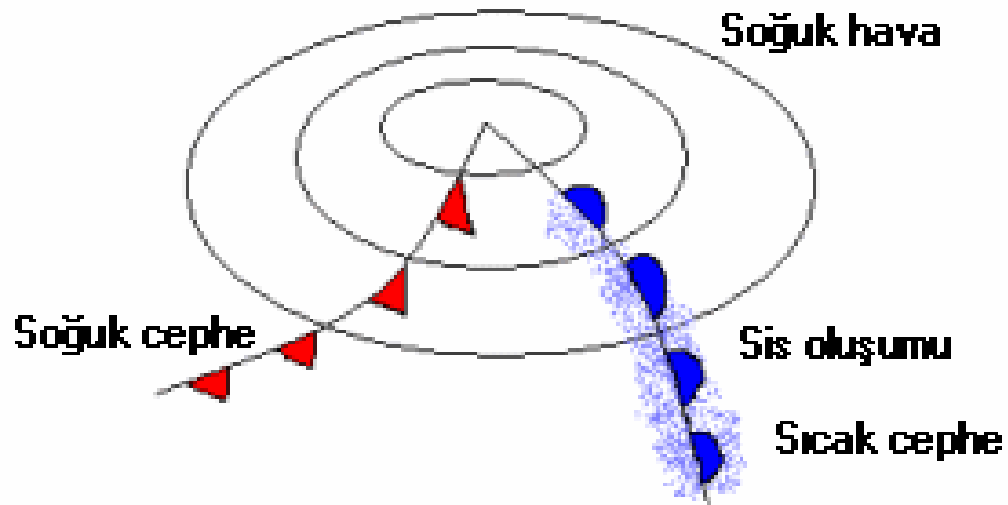
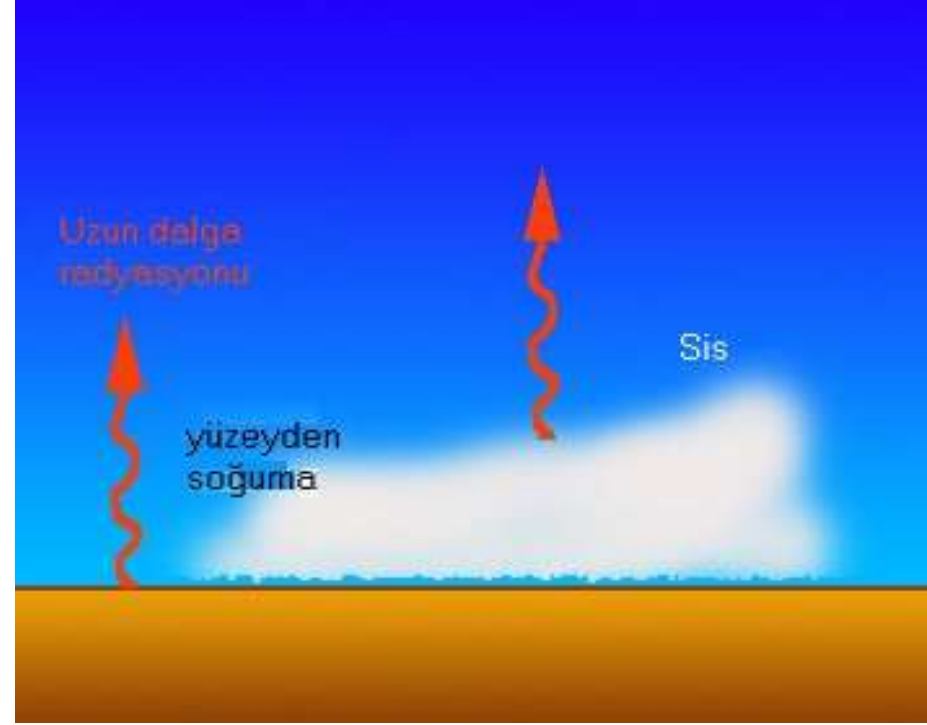
Adveksiyon sisleri

Radyasyon sisleri

Cephesel sisler

Oragrafik sisler

Sis olayının etkileri

3-Basınç ve Rüzgarlar

- Rüzgar yatay yönlü hava hareketleridir.
- Olumlu etkileri
- Olumsuz Etkileri
- Türkiye’de şiddetli rüzgarlar
- Türkiye’yi etkileyen yerel rüzgarlar

4-Türkiye ikliminin genel özellikleri

- Yaz durumu
- Kış durumu

C)Türkiye’deki iklim tipleri

-Karadeniz İklimi

-Akdeniz İklimi

-Karasal İklim

